

ČO SI MYSLÍM O KONFLIKTOCH

Konflikty sú súbojom kto z koho.							Konflikt sa riešia spoluprácou.
Konflikty ničia vzťahy a ubližujú ľuďom.							Konflikty vedú ku zlepšeniu vzťahov.
Konflikty sú skôr deštruktívne.							Konflikty môžu byť konštruktívne.
Konflikt je boj o to, kto má pravdu.							Konflikt je stret dvoch rôznych pohľadov.
Kebyže sa snažíme, konflikty by nemuseli byť.							Nech sa snažíme akokoľvek, konflikty sú nevyhnutné.
Konflikty majú väčšinou tí, čo sa dajú uniesť emóciami.							Konflikt majú takisto aj ľudia, ktorí neprejavujú emócie.
V dobrom vzťahu sa konflikty nevyskytujú.							V dobrom vzťahu sa vyskytujú aj nepríjemné konflikty.
Zručnosti na riešenie konfliktov musí mať človek v sebe, vrozené.							Zručnosti na riešenie konfliktov sa dajú naučiť.

V ČOM JE ZDROJ KONFLIKTU?

1. Na stole sú rozložené veci. Pre jedného je to absolútny neporiadok, pre druhého je to tak normálne pracovne pripravené. Čo je na tom čudného, že má niekto veci rozložené po celom stole?
2. Jeden z učiteľov pri rozhovoroch s ostatnými učiteľmi používa vulgárne slová. Jednej z učiteľiek je to nepríjemné a upozorňuje ho, že ako pedagóg by mal rozprávať slušne a nie ako prasa.
3. Učiteľ použil hrubšie slová, keď do seba odtrhával bijúcich sa žiakov. Učiteľ tvrdí, že keď rozpráva podobne ako žiaci, tak skôr reagujú a rešpektujú ho, lebo je im podobný. Druhý učiteľ, ktorý ten incident videl, sa s ním pohádal, lebo je pre neho neprípustné, aby sa tak učiteľ správal. Učiteľ má byť modelom v konštruktívnom správaní a nie hulvát ako niektorí žiaci.
4. Žiak pri záverečnom preskúšaní pred tabuľou skoro neodpovedá na učiteľove otázky. Učiteľ mu dal pätku a nahnevaný ho posadil. Podľa neho sa nenaučil a ešte aj arogantne na neho pozeral. Jeho triedny tvrdí, že naučený bol, len nezvláda stres odpovedať pred všetkými a má doma problémy s rodičmi.
5. Učiteľ, ktorý má mať cez prestávku dozor na chodbe, si ide ešte rýchlo zapáliť s ostatnými. Spolu s niektorými si myslí, že má právo dať si na minútku jednu cigaretu. Druhý si myslí, že má byť na dozore odvtedy, keď sa začne prestávka.
6. Dve učiteľky sedávajú spolu v kabinete a jedna zvykne počas dňa rozprávať stále dookola tú istú príhodu, vždy keď príde do kabinetu niekto, kto ju ešte nepočul. Druhej to hrozne lezie na nervy, lebo ju počula už aspoň 5-krát.
7. Učiteľka rozpráva ostatným, čo si luxusné kúpila. Vzdychá a rozčuľuje sa nad tým, ako je všetko predražené, ako musela zvažovať medzi jedným drahým tovarom a druhým drahým tovarom. Kolegyni to lezie na nervy.
8. Pri odchode na exkurziu ide okrem autobusu so žiakmi aj jedno auto. Je v ňom voľné miesto. Dve učiteľky sa pohádali, ktorá ho obsadí. Jedna tvrdí, že je staršia a v autobuse jej býva zle, druhá tvrdí, že ona sa pozná s človekom, ktorý ich má sprevádzať na mieste exkurzie, a preto tam musí byť skôr ako autobus.
9. Riaditeľka chodievala na porady škôl. Niekoľkokrát však nemohla ísť, a tak ju vždy niekto zaskočil. Naposledy to bola mladá učiteľka, ktorá to brala veľmi vážne a dala riaditeľke podrobnú správu o tom, čo bolo na porade. Druhýkrát ju riaditeľka poslala namiesto seba znova, až kým jej to akosi automaticky prischlo. Mladá učiteľka začína byť nahnevaná, že vo svojom voľnom čase musí chodiť na porady miesto riaditeľky.
10. Dvaja študenti sú týždenníci. Niekoľkokrát po sebe ostala v triede neutretá tabuľa a triedny učiteľ ich musel na základe upozornení iných učiteľov napomenúť. Týždenníci sa pohádali, kto mal tabuľu pred odchodom z triedy utrieť.
11. Pri vytváraní rozvrhu sa viacerí učelia pohádali. Nechceli začínať prvou hodinou, poslednú končiť so žiakmi a v piatok učiť posledné hodiny po obede.

- A. konflikt vzťahov
- B. konflikt hodnôt
- C. konflikt štruktúrálnej
- D. konflikt informácií
- E. konflikt záujmov

ZOZNAM EMÓCIÍ A EMOCIONÁLNYCH STAVOV

Agresívny	Beznádejný	Bojazlivý
Čestný	Dobrý	Falošný
Frustrovaný	Energický	Chladný
Márnomyseľný	Hanblivý	Mrzutý
Menejcenný	Hladný	Nahnevaný
Natešený	Krutý	Nespokojný
Nervózny	Napätý	Odmietnutý
Nešťastný	Netrpezlivý	Opustený
Ustarostený	Pohrdavý	Osamelý
Ostražitý	Prázdny	Popletený
Podozrievavý	Priateľský	Podvedený
Sklamaný	Radosný	Popudlivý
Skleslý	Súcitný	Prekvapený
Smiešny	Šokovaný	Smutný
Statočný	Trápny	Spravodlivý
Stiesnený	Unudený	Šťastný
Svedomitý	Urazený	Tvrdohlavý
Veselý	Vystrašený	Vzrušený
Vinný	Zamilovaný	Zahanbený
Zaťatý	Zlý	Zarmútený
Zlomený	Zmätený	Znechutený
Zvedavý	Zvláštny	Žiarlivý

EMPATICKÁ ANALÝZA – ZOZNAM VÝROKOV:

1. Povedz mi konečne, ako sa to naozaj stalo.
2. Hurá! O týždeň budú prázdniny!
3. Pozri, ako som nakreslil jeho karikatúru!
4. Povieš to učiteľovi?
5. Ten čas sa strašne vlečie.
6. Nikdy to neurobí tak, ako je treba. Ale tvári sa, akoby sa nič nestalo.
7. Prepáč, nevedel som, že ti na tom tak záleží.
8. Nikdy sa nehneváš na neho, vždy iba na mňa.
9. Prečo sa stále bavíš iba s ňou?
10. Čo mi má čo čarbať do zošita, veď je môj a nie jeho!
11. Robím to dobre? Má to byť takto?
12. Si hrozný! Klameš vlastného brata!
13. Prosím ťa, ako si si toto mohla na seba obliecť?
14. Daj mi pokoj! Doteraz si sa o mňa nestaral, tak sa nestaraj ani teraz!
15. Chcel som sa mu priznať, ale veď by ma zabil!
16. Keby som mohol, tak by som mu jednu vrazil.
17. Dávaj pozor, čo robíš! Veď mi to rozbiješ!
18. Chcel by som už ísť domov, aj tak viem, ako sa to skončí.
19. Všetko je nanič, už sa mi nechce v tom pokračovať.
20. Kedy sa to konečne skončí? Už mám toho plné zuby!
21. Nevieam, či mu to mám požičať. Čo keď mi to nevráti?
22. Spoliehal som sa na neho, ale toto som naozaj nečakal.
23. Viem si predstaviť, že to asi nemáš ľahké.
24. Aj tak je všetkým jedno, čo si o tom myslím.
25. No dovoľ, ja by som na rozdiel od teba nikdy také niečo neurobil.

ZVERINEC

Príkazy pre Leva a Ježa:

1. Otoč sa dvakrát dookola a ostaň chrbtom k Levovi. Potom povedz nahlas svoje meno.
2. Otoč sa naspäť čelom k Levovi a povedz mu tak, aby ťa počul: Ahoj Lev, ako sa máš? Hovor to dovtedy, kým ti Lev neodkýva.
3. Postav sa na jednu nohu a potom na druhú nohu. Sadni si na najbližšiu stoličku, prelož si nohy a prekriž ruky na hrudi.
4. Postav sa a dones pero alebo ceruzku. Znova si sadni a daj si ruky za chrbát.
5. Ceruzkou urob vo vzduchu dva kruhy a potom sa vo vzduchu podpíš. Daj si ceruzku za ucho.
6. Urob drep a odnes ceruzku tam, odkiaľ si ju zobral. Poklep dvakrát vášho Ježka pochvalne po hlave.
7. Chod' k Levovi a podaj mu ruku. Potom podaj ruku Papagájovi a nakoniec Ježkovi. Zdvihni ruku a nahlas oznám, že ste už skončili.

KONFLIKTNÉ SITUÁCIE PRE ŽIAKOV:

1. Rozprávaš pred kamarátmi príhodu a jeden z nich ti stále skáče do reči.
2. Kamarát sa ti posmieva, že ti smiešne stoja vlasy.
3. Mal si sa stretnúť s kamarátom. Čakáš na neho už pol hodinu a on príde, ako keby sa nič nestalo.
4. Zobral si tvoje pero bez opýtania.
5. Drgá do teba cez hodinu.
6. Pri guľovaní sa ti snaží trafiť do hlavy.
7. Rozpráva sa s tebou vulgárne, hovorí škaredé slová.
8. Stále chce od teba opisovať a zdržuje ťa.
9. Zistil si, že ťa ohovára pred kamarátmi poza chrbát.
10. Predbieha sa pred teba na obede.
11. Čmára ti do zošita samé hlúposti.
12. Počas telocviku hráte basketbal a kamarát hrá tvrdo a stále ťa fauluje.

KONFLIKTNÉ SITUÁCIE PRE UČITEĽOV:

1. Rozprávaš pred kolegyňami príhodu a jedna z nich ti stále skáče do reči.
2. Kolegyňa ťa stále kritizuje, čo si si to zase obliekla.
3. Mala si sa stretnúť s kolegyňou. Čakáš už pol hodinu a ona príde, ako keby sa nič nestalo.
4. Zobral si tvoju kalkulačku bez opýtania.
5. Už tretíkrát neprišiel včas na hodinu.
6. Používa pred tebou vulgárne slová.
7. Požičal si od teba tvoju novú originálnu prípravu na hodinu a vydáva ju pred ostatnými za svoju.
8. Zistila si, že ťa ohovára pred kolegyňami poza chrbát.
9. Pri obede začal kolega rozprávať dosť nechutnú príhodu a neprestal, ani keď ste mu povedali, že je vám to nepríjemné.
10. Kolegyňa chodí často za tebou na hodinu a vyrušuje ťa pri učení.
11. Kolegyňa posielala tvojich žiakov, aby jej kúpili desiatu.

NÁKUP LAVÍC

Zástupca školy

Vaša škola funguje už roky a práve preto je veľa vecí v škole starých a opotrebovaných. V minulom roku sa vám podarilo vymaľovať a tento rok je nevyhnutné, aby ste nakúpili nové lavice. Staré sa už rozpadajú a mnohé už nespĺňajú vaše požiadavky. Posledné roky ste museli niekoľko lavíc vyhodiť, pretože boli už neopraviteľné.

Okrem toho sa vaša škola modernizuje a snažíte sa zútlumnením školského prostredia a novým prístupom učiteľov spríjemniť život študentov v čo najväčšej miere. Ste zapojení v celoslovenskom programe, spolu s ďalšími desiatkami škôl, ktoré sa odlišujú od klasického spôsobu učenia.

Mali ste dohodu so štátnym podnikom Školindex, ktorý roky vyrába lacné normované lavice a stoličky pre celé Slovensko. Mal vám dodať kompletne zariadenie lavicami do začiatku septembra. Na základe toho ste zorganizovali koncom školského roku brigádu a všetky staré lavice ste dali odniesť ako dar na východ krajiny do jednej dedinskej rómskej školy. Na vaše veľké zhrozenie Školindex skrachoval, ale dozvedeli ste sa to až mesiac po tom, ako ste všetky lavice zo školy odviezli.

Ste v časovom strese. Potrebujete asi 500 lavíc. O chvíľu sa začne nový školský rok a vy nemôžete bez lavíc učiť! Na prekvapenie sa vám podarilo vo vašom kraji nájsť len jednu jedinú firmu, ktorá by bola schopná do začiatku nového školského roku dodať lavice.

Pri predbežnom rozhovore ste zistili, že firma Pinokio je schopná dodať do dvoch týždňov 90 % lavíc, ktoré vám stačia na to, aby ste mohli začať. Lavice môžete navrhnúť presne podľa vašich predstáv a budú oveľa krajšie, ako ich vyrábala štátny podnik.

Vyzerá to, že budú o niečo drahšie, ako ste počítali, a preto budete musieť s firmou Pinokio vyjednávať, inak sa vám nepodarí nakúpiť toľko lavíc, aby ste mohli začať učiť.

Keďže sa vaša škola na nákup lavíc dlhšie pripravovala, našetrili ste 800.000 korún. Z týchto peňazí ste plánovali použiť 100.000 na exkurzie, vzdelávanie učiteľov, protidrogový a zdravotný program, školu v prírode pre mladšie ročníky, nákup nových nástieniek, školských pomôcok a vytvorenie oddychových kútikov v prváckych triedach. Lenže tieto peniaze chcete použiť na nákup lavíc len v krajnom prípade, pretože tým by ste obrali žiakov aj učiteľov. Presvedčiť učiteľov, rodičov aj deti, že aj tieto peniaze budú musieť ísť na nákup lavíc sa vám zdá stokrát komplikovanejšie ako vyjednávať s firmou Pinokio.

Ak sa s nimi nedohodnete pod 700.000 korún, budete musieť oželiť niektoré programy, exkurzie aj školské pomôcky. Ak sa vám podarí vyjednať pod 700.000, stanete sa hrdinom celej školy.

Viete, že sa s firmou Pinokio musíte dohodnúť. Viete, že chcete nakúpiť čo najlacnejšie, pretože škola má málo peňazí. Chcete zjednať aspoň na 700.000 korún alebo menej a ísť môžete maximálne po 800.000 korún, ale ak to prekročíte, viete, že ste obrali školu o všetky rozvojové plány.

O chvíľu sa máte stretnúť so zástupcom firmy Pinokio o dohodnúť nákup lavíc pre vašu školu.

NÁKUP LAVÍC (P)

Zástupca firmy Pinokio

Ste zástupca firmy Pinokio, ktorá sídli na Záhorí a pokúša sa uviesť na trhu. Hľadáte nové odbytiská a zatiaľ vám váš obrat ako-tak pokryje náklady. Máte však pocit, že sa vám darí a budúcnosť vidíte optimisticky.

Pred rokom ste nadviazali úzku spoluprácu s neziskovou organizáciou, ktorej cieľom je resocializovať mladých ľudí liečiacich sa z drogovej závislosti. Vaša spolupráca spočíva v tom, že ponúkate brigádnickú prácu mladým chlapcom, ktorí sa prostredníctvom práce u vás učia novým zručnostiam v stolárskych a drevárskych dielňach a zároveň si zarábajú na svoj liečebný pobyt. Pre vás je to lacná pracovná sila a mladí na vaše prekvapenie pristupujú k práci aj tvorivo – je to príjemná náhoda, že zo závislosti sa tu lieči vždy aj nejaký umelecky nadaný chlapec. Firma je s neziskovou organizáciou v úzkom kontakte, máte priateľské vzťahy a navzájom si vychádzate v ústrety.

Pred tromi mesiacmi ste vyhrali konkurz vyrobiť nábytok pre jednu banku, ktorá má pobočky po celom Slovensku. Mal to byť na vaše pomery neuveriteľne veľký obchod. Aj pre neziskovú organizáciu by to znamenalo, že chlapci budú mať aspoň na dva roky prácu. Keďže sa vám podarilo získať množstevnú zľavu na drevo, v nadšení ste nakúpili drevo na celú zákazku. Požičali ste si časť peňazí, aby ste sa mohli predzásobiť. Vaše šťastie však netrvalo dlho. Banka sa dostala do finančných ťažkostí a kontrakt s vami zrušila. Je skoro isté, že to vašu firmu položí. Máte zbytočné drevo a dlhy za jeho nákup.

Ako na zavolanie sa vám ozvala nejaká škola z Bratislavy, že chce lavice pre celú školu. Vypočítali ste si, že 500 lavíc, ktoré potrebujú, vám pomôže spotrebovať len 60 % dreva. Z najhoršieho vás to síce nezachráni, ale budete môcť splatiť aspoň dlh za drevo. Ak by boli schopní odobrať postupne všetko drevo, bolo by to ideálne.

Na to, aby ste splatili dlh a pokryli náklady na drevo a výrobu lavíc potrebujete minimálne 750.000 korún, v lepšom prípade, ak by ste chceli zaplatiť chlapcov a vašich majstrov v dielňach za nadčasy a nárazovú prácu, potrebujete vyjednať aspoň 850.000 korún.

O chvíľu sa máte stretnúť so zástupcom školy a dohodnúť presné podmienky obchodu.

NÁKUP LAVÍC

Zástupca firmy Pinokio

Ste zástupca firmy Pinokio, ktorá sídli na Záhorí a pokúša sa uviesť na trhu. Hľadáte nové odbytišťa a zatiaľ vám váš obrat ako-tak pokryje náklady. Máte však pocit, že sa vám darí a budúcnosť vidíte optimisticky.

Pred rokom ste nadviazali úzku spoluprácu s neziskovou organizáciou, ktorej cieľom je resocializovať mladých ľudí liečiacich sa z drogovej závislosti. Vaša spolupráca spočíva v tom, že ponúkate brigádnickú prácu mladým chlapcom, ktorí sa prostredníctvom práce u vás učia novým zručnostiam v stolárskych a drevárskych dielňach a zároveň si zarábajú na svoj liečebný pobyt. Pre vás je to lacná pracovná sila a mladí na vaše prekvapenie pristupujú k práci aj tvorivo – je to príjemná náhoda, že zo závislosti sa tu lieči vždy aj nejaký umelecky nadaný chlapec. Firma je s neziskovou organizáciou v úzkom kontakte, máte priateľské vzťahy a navzájom si vychádzate v ústrety.

Pred troma mesiacmi ste vyhrali konkurz vyrobiť nábytok pre jednu banku, ktorá má pobočky po celom Slovensku. Mal to byť na vaše pomery neuveriteľne veľký obchod. Aj pre neziskovú organizáciu by to znamenalo, že chlapci budú mať aspoň na dva roky prácu. Keďže sa vám podarilo získať množstevnú zľavu na drevo, v nadšení ste nakúpili drevo na celú zákazku. Požičali ste si časť peňazí, aby ste sa mohli predzásobiť. Vaše šťastie však netrvalo dlho. Banka sa dostala do finančných ťažkostí a kontrakt s vami zrušila. Je skoro isté, že to vašu firmu položí. Máte zbytočné drevo a dlhy za jeho nákup.

Ako na zavolanie sa vám ozvala nejaká škola z Bratislavy, že chce lavice pre celú školu. Vypočítali ste si, že 500 lavíc, ktoré potrebujú, vám pomôže spotrebovať len 60 % dreva. Z najhoršieho vás to síce nezachráni, ale budete môcť splatiť aspoň dlh za drevo. Ak by boli schopní odobrať postupne všetko drevo, bolo by to ideálne.

Na to, aby ste splatili dlh a pokryli náklady na drevo a výrobu lavíc potrebujete minimálne 850.000 korún, v lepšom prípade, ak by ste chceli zaplatiť chlapcov a vašich majstrov v dielňach za nadčasy a nárazovú prácu, potrebujete vyjednať aspoň 950.000 korún.

O chvíľu sa máte stretnúť so zástupcom školy a dohodnúť presné podmienky obchodu.

POZIČNÉ VÝROKY

pre učiteľov

1. Vždy mi to vrátiš neskoro, už ti nikdy nič nepožičiam!
2. Ty tam určite neprídeš!
3. To sa nedá urobiť. S tým nemôžem súhlasiť!
4. Toľko nemôžem za to zaplatiť, neprichádza do úvahy!
5. Nulté hodiny sú hrozné, ani si nepamätám, koho som učil!
6. Nemôžem učiť v kuse a ešte mať aj dozor!
7. Nepožičiam ti viac, pokiaľ mi nevrátiš to, čo mi dlžíš!
8. S ňou sa spolupracovať nedá, vždy všetko musím robiť sama!
9. Ak mi to povieš ešte raz, tak sa naozaj naštvem!
10. Už sa s tebou odmietam baviť, vôbec neberieš do úvahy to, čo ti hovorím!

POZIČNÉ VÝROKY

pre študentov

1. Vždy mi to vrátiš neskoro, už ti nikdy nič nepožičiam!
2. Ty tam určite neprídeš!
3. Ja to neurobím, to by nedokázal nikto!
4. Toľko nemôžem za to zaplatiť, neprichádza do úvahy!
5. Ja nechcem chodiť na nultú, v zime je ešte tma!
6. To sa nedá stihnúť naučiť!
7. Nepožičiam ti viac, pokiaľ mi nevrátiš to, čo mi dlžíš!
8. S ňou sedieť nebudem, stále sa roztahuje!
9. Ak mi to povieš ešte raz, tak ti niečo urobím!
10. Už sa s tebou odmietam baviť, vôbec ma nepočúvaš!

PREMENA SŤAŽNOSTÍ NA NEUTRÁLNE VÝROKY

V každej sťažnosti identifikujte záujmy hovoriaceho a potom preformulujte výrok do neutrálneho, neútočného jazyka obsahujúceho záujmy sťažujúcej sa strany.

1. Stále ma otravuje svojimi blbými poznámkami.	
Záujmy	<i>Chce mať pokoj, môcť sa sústrediť, nebyť obťažovaný...</i>
Neutrálny výrok	<i>„Chcela by si, keby ťa nechal sústrediť sa.“ – alebo – „To, čo ti rozpráva nie je pre teba vtipné a nerada to počúvaš.“</i>
2. Rozprávaš sa iba s ním.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
3. Má stále nahlas pustené rádio, keď sa chcem učiť.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
4. Všetko si tak rozloží na lavici, že si nemám kam dať svoje veci.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
5. Urobil som to presne tak isto ako ona, ale ja som dostal trojku.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
6. Nikdy mi to neprinesie tak, ako mi sľúbil.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
7. Ak prídeš ešte raz neskoro, už na teba nebudem viac čakať.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
8. Prestaň na mňa robiť tie blbé grimasy!	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
9. Každú chvíľu hovoríš niečo iné, samozrejme, že ti už nikto neverí.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	
10. Berie si moje veci, ako keby boli jeho a vôbec mu nenapadne sa opýtať.	
Záujmy	
Neutrálny výrok	

SUMARIZOVANIE SPORNÝCH BODOV NA ZÁKLADE PROTICHODNÝCH VYJADRENÍ STRÁN

Prvá strana sa sťažuje:	Druhá strana sa sťažuje:
<i>Už ma vyrušovalo, že sa ma neustále na niečo cez hodinu vypytoval, a preto som prestal odpovedať.</i>	<i>Je to môj kamarát, a našťvalo ma, keď mi bez vysvetlenia prestal odpovedať. Prečo by mi nemohol pomôcť, keď to potrebujem, veď aj ja som mu poradil, keď niečo chcel.</i>
Problém: obťažuje ma a vyrušuje...	Problém: uráža ma, keď ma ignoruje...
Zosumarizujte sporný bod konfliktu. Mediátor povie: <i>Podľa toho, čo hovoríte, ste si vždy vzájomne pomáhali, a teraz ide o to spoločne si dohodnúť spôsob ako si budete radiť cez hodinu, lebo Jana to už vyrušuje a nemôže sa sústrediť a ty Jožo si myslíš, že by ste si mali naďalej pomáhať a nie prestať bez vysvetlenia, lebo tá to uráža, ak tá ignoruje.</i>	

Prvá strana sa sťažuje:	Druhá strana sa sťažuje:
<i>Keď hráme na telocviku vybíjanú, tak nás triafa strašne silno a často nás trafi aj do hlavy.</i>	<i>To nechápem a ako mám potom podľa teba vyhrať!? Musíš sa vedieť rýchlejšie uhýbať, ja len robím všetko preto, aby naše družstvo vyhralo a čo je na tom čudné?</i>
Problém: obťažuje ma a vyrušuje...	Problém: uráža ma, keď ma ignoruje...
Zosumarizujte sporný bod konfliktu. Mediátor povie:	

Prvá strana sa sťažuje:	Druhá strana sa sťažuje:
<i>Vždy, keď sa ideme spolu učiť, tak si pustí hudbu tak nahlas, že ani neviem, čo čítam a nič si potom nepamätám.</i>	<i>Vôbec to nemám nahlas. Ty si len precitlivený a aj tak si nikdy z učenia nič nepamätáš.</i>
Problém: obťažuje ma a vyrušuje...	Problém: uráža ma, keď ma ignoruje...
Zosumarizujte sporný bod konfliktu. Mediátor povie:	

Prvá strana sa sťažuje:	Druhá strana sa sťažuje:
<i>Pred kamarátmi, keď niečo rozprávam, tak mi stále skáče do reči a prerušuje ma. Niekedy ani neviem, kde som prestal.</i>	<i>Keď ona rozpráva tak sucho, tak niekedy do toho vložím nejakú vtipnú poznámku. Veď sa na tom všetci smejú. Aspoň je to väčšia sranda, nie?</i>
Problém: obťažuje ma a vyrušuje...	Problém: uráža ma, keď ma ignoruje...
Zosumarizujte sporný bod konfliktu. Mediátor povie:	

WALKMAN – MILAN

cvičenie
34 |

Ty a Paťa ste spolužiaci a nejaký čas sa kamarátite.

Minulý týždeň si si od nej požičal nahrávací walkman, lebo si si chcel nahráť jeden koncert. Dával si si na neho pozor a vrátil si ho Pati tak, ako si sľúbil.

Dva dni potom ťa Paťa obvinila, že si jej ho pokazil. Keď si jej povedal, že to je blbosť, Paťa sa strašne rozčúlila. Keď ťa obvinila, tak si sa bránil. Nenecháš predsa na seba bezdôvodne nadávať a drgať do seba na chodbe pred ostatnými. Zomlelo sa to tak rýchlo, že si si všetko uvedomil, až keď si stál v kabinete triednej učiteľky. Varovala vás, aby sa to už neopakovalo, lebo to bude mať dôsledky v známke zo správania, ale navrhla vám zatiaľ len triedne pokarhanie.

Bolo ti to veľmi nepríjemné a trápne. Chcel by si to nejak vyriešiť, lebo nerád by si pred Paťou vyzeral ako kazisvet a ani triedne pokarhanie si kvôli prísny rodičom nemôžeš dovoliť.

Samozrejme, že Pati nemôžeš kúpiť nový walkman. Nemáš toľko peňazí. Spomenul si si, že si raz videl svojho malého brata, ako ho berie zo stola a otvára. Ty si ho okríkol, aby ho nechytal.

Myslíš si, že si krivo obvinený a si ochotný si svoje práva obhajovať. Na druhej strane nemôžeš sto-percentne tvrdiť, že to nebolo tvojou vinou.

- chceš, aby si pred Paťou nevyzeral ako nezodpovedný kazisvet
- chceš, aby si nemal triedne pokarhanie
- nechceš zaplatiť za niečo, o čom nevieš, že si pokazil ty, čo keď sa to pokazilo po tom, ako si to mal požičané?

WALKMAN – PAŤA

Máš nový walkman. Bol dosť drahý. Okrem rádia má ešte aj nahrávanie a mikrofón. Našetrila si si na neho peniaze počas letnej brigády a niečo ti k nemu priložili rodičia.

Pred týždňom ťa Milan poprosil, či by si mu ho nepožičala. Chcel si nahráť koncert nejakej skupiny, ktorú zbožňuje. Nerada požičiavaš veci, ale u Milana si urobila výnimku.

Po dvoch dňoch ti ho Milan vrátil tak, ako ti sľúbil. O pár dní si si chcela niečo pustiť a walkman nefungoval. To ťa tak nahnevalo, že hneď ráno na druhý deň si vyhľadala Milana. Povedala si mu niečo v tom zmysle, že pokazil walkman a ešte sa navyše nepriznal a tvári sa, akoby sa nič nestalo. Milan to odmietol a začal sa rozčuľovať, že čo si vymýšľaš somariny. To už ťa poriadne rozčúlilo a začala si do neho drgať. On ti to začal vracáť a skôr, než ste si uvedomili, čo vlastne robíte, videla vás triedna učiteľka a zavolala si vás do svojho kabinetu. Pohrozila vám, že ak sa to bude ešte raz opakovať navrhne vám zníženie známky zo správania, ale teraz vám dá triedne pokarhanie a napíše o tom domov vašim rodičom.

Potom si dala walkman do opravy, ale keď ti povedali, že to bude stáť asi 1000 korún zobrala si si ho naspäť, lebo nemáš dosť peňazí. Si strašne nahnevaná a chceš od Milana peniaze na opravu. Myslíš si, že to treba nejak riešiť, a preto si išla za mediátorom, aby ti pomohol.

- Chceš, aby ti Milan zaplatil za opravu walkmana.
- Chceš, aby to bolo čo najrýchlejšie, lebo rodičia sú tiež nahnevaní. Píliť ti s tým uši a že už ti nikdy nedovolia nič požičiavať a neprispajú ti na žiadnu drahú vec.
- Chceš, aby Milan išiel za triednou a vysvetlil jej, ako sa to stalo, aby ste nedostali triedne pokarhanie.

SPOLOČNÁ PRÁCA

V škole ste dostali za úlohu urobiť vo dvojiciach koncoročné práce zo slovenčiny. Treba urobiť rozhovor s kamarátom, a potom ho napísať, ako keby vyšiel v nejakom časopise. Väčšina ľudí sa do dvojíc sama prihlasovala a ostatní boli vybratí náhodne. Teba a tvojho spolužiaka vybrali žrebovaním. Zdalo sa vám, že to spolu zvládnete a nebudete mať žiadne problémy to napísať. Boli ste si celkom istí a tak ste to odkladali a odkladali.

Do odovzdania celej práce máte už len dva týždne. Keď ste sa začali dohadovať, ako to urobíte, vysvitlo, že každý máte inú predstavu, ako by mal rozhovor vyzeráť. Okrem toho ste sa strašne pohádali aj pre fajčenie. Jeden odmieta, aby sa pri písaní rozhovoru fajčilo a druhý odmieta takéto obmedzovanie slobody. Vaša hádka sa skončila tým, že ste sa rozišli a dva dni ste na práci nič neurobili.

FAJČIAR

Veľmi dobre vieš, že fajčenie nie je práve zdravé, ale keď držiš v ruke cigaretu a môžeš fajčiť, lepšie sa sústrediš a máš viac dobrých nápadov. Okrem toho neznášaš moralizovanie a plané reči o škodlivosti fajčenia. Hnevá ťa, že nemôžeš fajčiť, keď si spolu s kamarátom a zároveň ti je kamarát smiešny, ako sa rozčuľuje. Miesto toho, aby sa snažil pracovať a rozmýšľať, tak ťa otravuje s tým, aby si nefajčil.

Ty chceš ten rozhovor urobiť načas a profesionálne, ale nemôžeš predsa za to, že keď sa chceš dobre sústrediť, tak si potrebuješ zapáliť. Už sa poznáš a je to tak. Navyše chceš, aby tvoj rozhovor bol originálny a máš super nápad urobiť to v nejakej dobrej krčme alebo podniku, aby to malo atmosféru. Poznáš pár vysokoškolákov, čo študujú žurnalistiku a tí väčšinu rozhovorov robia v nejakých baroch. Ide ti na nervy, že tvoj spolužiak sa tvári, že je z dobrej rodiny, že on do takých pajzlov nechodí, a tým ti chce pokaziť dobrý nápad.

Chcel by si urobiť aj krátku nahrávku z tej atmosféry, pustiť ju potom v triede nahlas, a tým sa blysnúť pred ostatnými.

Chceš rozhovor robiť v pohode, tak kde je problém? Najradšej by si sa na svojho spolužiaka vykašľal, ale nemôžeš urobiť rozhovor sám, lebo nechceš podvádzať a ani tvoj spolužiak by na to nepristal.

SPOLOČNÁ PRÁCA

V škole ste dostali za úlohu urobiť vo dvojiciach koncoročné práce zo slovenčiny. Treba urobiť rozhovor s kamarátom, a potom ho napísať, ako keby vyšiel v nejakom časopise. Väčšina ľudí sa do dvojíc sama prihlasovala a ostatní boli vybratí náhodne. Teba a tvojho spolužiaka vybrali žrebovaním. Zdalo sa vám, že to spolu zvládnete a nebudete mať žiadne problémy to napísať. Boli ste si celkom istí a tak ste to odkladali a odkladali.

Do odovzdania celej práce máte už len dva týždne. Keď ste sa začali dohadovať, ako to urobíte, vysvitlo, že každý máte inú predstavu, ako by mal rozhovor vyzeráť. Okrem toho ste sa strašne pohádali aj pre fajčenie. Jeden odmieta, aby sa pri písaní rozhovoru fajčilo a druhý odmieta takéto obmedzovanie slobody. Vaša hádka sa skončila tým, že ste sa rozišli a dva dni ste na práci nič neurobili. Nakoniec si sa rozhodol ísť za mediátorom. On dohodol s vami stretnutie.

NEFAJČIAR

Rozčuľuje ťa to, že tvoj spolužiak každú chvíľu vyťahuje cigarety, aby si zapálil. Keby mal aspoň trochu silnej vôle, pokojne by mohol vydržať. Okrem toho ti dym z cigariet strašne smrdí, štípu ťa oči a nedokážeš sa pri tom sústrediť.

Od malička si bol chorý na priedušky a často si kvôli tomu v škole chýbal. Raz si bol taký chorý, že lekár povedal tvojmu otcovi, aby prestal fajčiť a on aj prestal. A teraz máš stráviť niekoľko hodín so spolužiakom, ktorý stále fajčí. Okrem toho sa bojíš, že by ťa tvoji rodičia začali podozrievať z fajčenia, keď budeš smrdieť od dymu.

Tvoj spolužiak vymyslel strašnú vec. Chce, aby ste rozhovor urobili v nejakom bare, aby to malo tú „správnu“ atmosféru. Pripadá ti to absurdné, ako keby kvalita rozhovoru závisela od toho, či sedíš s cigaretou v ruke alebo nie. Odmietaš ísť do nejakého smradľavého zafajčeného podniku, len kvôli výstrednosti tvojho spolužiaka.

Chceš mu navrhnúť, že by ste mohli ísť k vám, ale tam nesmie fajčiť, lebo rodičia by to cítili.

Najradšej by si sa na svojho spolužiaka vykašľal, ale už si nemôžeš nikoho iného vybrať a neprichádza do úvahy, že by si celý rozhovor napísal sám za neho.

ŠKOLSKÝ VÝLET

cvičenie
36 |

V triede ste sa dohodli, že pôjdete na školský výlet, ktorý bude trvať 4 dni. Dohodli ste sa, že budete zisťovať, aké sú možnosti a podľa toho sa rozhodnete.

Na desiaty deň predseda triedy Jano zahlásil, že je vybavená podniková chata asi 300 km ďaleko a je celkom lacná. Hneď na to sa postavil Martin a povedal, že to nie je dobrá chata, lebo on vybavil perfektnú stanovačku pri jazere, je to odtiaľto 60 km

a okrem toho tam má byť práve folkový festival. Začali ste sa hádať, kam pôjdete. Nijako ste sa nedohodli, celá trieda sa rozdelila na dve polovice a vyzerá to teraz tak, že nikam nepôjdete, lebo ste sa nedohodli. Jediné, na čom ste sa dohodli, bolo to, že každú skupinu bude zastupovať jeden človek a na mediácii sa dohodnú, kam sa pôjde na výlet. To, na čom sa dohodnú, bude trieda rešpektovať, lebo na výlet chcú ísť všetci a nie je ďalší čas na hádanie sa.

ZA CHATU

Zastupuješ polovicu triedy a tvoj názor je aj názorom ostatných.

Podľa teba by sa malo ísť na chatu, lebo je ešte jún a niekedy býva v stanoch zima. Dievčatá nechcú mrznúť a ani ochorieť a boja sa, že pri vode v stanoch bude zima. Okrem toho nemáš chuť stráviť školský výlet celý deň v stane, ak by náhodou pršalo. Chata je už vybavená, lebo Jano to musel zahľásiť dopredu, aby ju niekto iný neobsadil. Teba folk až tak nezaujíma a vieš, že na takých akciách sa aj veľa pije a je tam veľa cudzích ľudí. Chceš byť so svojimi spolužiakmi a nie tvrdnúť niekde v amfiteátri. Ty chceš chodiť na výlety, robiť si táborák v lese, a keď prídete unavení na chatu, aby si sa mohol osprchovať a pohodlne oddychovať. Na čunder si môžu ostatní ísť cez prázdniny. Toto je školský výlet a nie čunder.

V okolí tej chaty je výborná turistika, je tam veľa jaskýň, krásne výhľady a okrem toho sa tam Jano vyzná, takže nás tam všetkých môže povodiť na najkrajšie miesta.

ŠKOLSKÝ VÝLET

V triede ste sa dohodli, že pôjdete na školský výlet, ktorý bude trvať 4 dni. Dohodli ste sa, že budete zisťovať, aké sú možnosti a podľa toho sa rozhodnete.

Na desiaty deň predseda triedy Jano zahlásil, že je vybavená podniková chata asi 300 km ďaleko a je celkom lacná. Hneď na to sa postavil Martin a povedal, že to nie je dobrá chata, lebo on vybavil perfektnú stanovačku pri jazere, je to odtiaľto 60 km a okrem toho tam má byť práve folkový festival. Začali ste sa hádať, kam pôjdete. Nijako ste sa nedohodli, celá trieda sa rozdelila na dve polovice a vyzerá to teraz tak, že nikam nepôjdete, lebo ste sa nedohodli. Jediné na čom ste sa dohodli bolo to, že každú skupinu bude zastupovať jeden človek a na mediácii sa dohodnú, kam sa pôjde na výlet. To na čom sa dohodnú, bude trieda rešpektovať, lebo na výlet chcú ísť všetci a nie je ďalší čas na hádanie sa.

ZA STANOVAČKU

Zastupuješ polovicu triedy a tvoj názor je aj názorom ostatných.

Stanovačka je super vec. Budete pri vode, dá sa aj kúpať, aj chodiť na výlety a na koncerty má byť veľa zaujímavých skupín a spevákov. Bol by to ideálny školský výlet. Počasie nevyzerá na to, že by malo byť škaredo a kto nechce stanovať, môže ísť do malých zrubov.

Tá chata, čo navrhuje druhá skupina, je dosť ďaleko a na konci školského roku tam budú určite aj iné školské výlety a veľa turistov, lebo je to turistická oblasť. Bude to tam preplnené malými deťmi zo základných škôl a to bude otravné. Okrem toho je vaše miesto oveľa bližšie a cestovať tak ďaleko, to zabije polovicu času na výlet. To, že sa tam Jano vyzná, to vás nezaujíma, lebo zasa bude najväčší frajer len on a všetko sa bude točiť iba okolo neho. Ved' preto tú chatu objednal, to je jasné.

UKRADNUTÝ MOPED

Tomáš a Martin žijú v malom činžiaku, kde žijú len 4 rodiny. V tomto dome panuje rodinná pohoda a vzájomná dôvera, takže pivnica je v podstate spoločná.

Tomáš a Martin sú dobrými priateľmi. Nedávno sa išiel Tomáš lyžovať na predĺžený víkend spolu s rodičmi. V sobotu večer si požičal Martin od Tomáša moped, a kým parkoval v meste pred kinom, ktosi moped ukradol. Keď sa to Tomáš dozvedel, strašne sa nahneval a chcel, aby Martin moped uhradil. Martin to odmietal, lebo Tomáš má moped poistený. Poriadne sa pohádali pred domom, takže celý dom o všetkom vie. Týždeň sa spolu nerozprávali a nakoniec ich susedia presvedčili, aby išli na mediáciu.

cvičenie
37 I

TOMÁŠ

1. Chceš, aby Martin moped uhradil a zaplatil celú cenu, čo je asi 10.000 Sk.
Moped stál inak len 8000, pretože si ho kúpil pod cenou, ale okrem toho si do neho už investoval na opravy aspoň dve tisícky.
2. Moped máš poistený. Nie si ochotný vybehávať poisťovňu, pretože Martin ťa poriadne nahneval, že nechce zobrať na seba žiadnu zodpovednosť a zaplatiť.
3. Nemáš rád, keď si Martin požičiava tvoj moped bez toho, aby sa vopred opýtal. Už sa to pár krát stalo, ale toto ťa už naozaj nahnevalo. O mopede ste síce nedávno hovorili, ale nepamätáš si, že by ste sa jasne dohodli, že si ho Martin môže požičať.
4. Od poisťovne toho veľa nedostaneš, pretože podľa policajnej správy moped nebol priviazaný reťazou alebo inak zabezpečený proti ukradnutiu. Navyše reťaz a zámok na zamknutie mopeda viseli hneď vedľa mopeda v pivnici a Martin si ich mohol kľudne zobrať.
5. Súhlasil si s mediáciou iba pre váš dobrý vzťah, a samozrejme, chceš mať peniaze na nový moped.

UKRADNUTÝ MOPED

Tomáš a Martin žijú v malom činžiaku, kde žijú len 4 rodiny. V tomto dome panuje rodinná pohoda a vzájomná dôvera, takže pivnica je v podstate spoločná. Tomáš a Martin sú dobrými priateľmi. Nedávno sa išiel Tomáš lyžovať na predĺžený víkend spolu s rodičmi. V sobotu večer si požičal Martin od Tomáša moped, a kým parkoval v meste pred kinom, ktosi moped ukradol. Keď sa to Tomáš dozvedel, strašne sa nahneval a chcel, aby Martin moped uhradil. Martin to odmieta, lebo Tomáš má moped poistený. Poriadne sa pohádali pred domom, takže celý dom o všetkom vie. Týždeň sa spolu nerozprávali a nakoniec ich susedia presvedčili, aby išli na mediáciu.

MARTIN

1. Chceš, aby Tomáš využil svoje poistenie, pretože to nebola tvoja vina, že moped ukradli. Bolo to uprostred dňa okolo štvrtej. Nevidíš dôvod, prečo by si to mal celé platiť ty, lebo sa to mohlo stať každému z vás.
2. Moped si používal už aj minulý rok viackrát bez dovolenia, pretože ste boli dobrými priateľmi a moped sa v pivnici doma nezamykal. S požičiavaním nebol nikdy nijaký problém. Tomáš ti nikdy nepovedal, že mu to vadí. Okrem toho si s Tomášom o mopede hovoril. O požičaní mopeda vedel a nič na to nepovedal.
3. Tvoja rodina má finančné problémy odvtedy, ako tvoj otec išiel na dôchodok a nemáte toľko peňazí, aby si ho mohol uhradiť. Preto nie si v žiadnom prípade ochotný uhradiť celý moped.
4. Začínaš podozrievať Tomáša, že chce peniaze aj od teba, aj od poisťovne.
Veľmi ti záleží na tom, aby sa udržalo vaše priateľstvo.

PANI BIELIKOVÁ A PANI JANČOVÁ

cvičenie
38 |

Pani Bieliková je populárnou, charizmatickou učiteľkou, ktorá sa skutočne o svojich študentov zaujíma. Skoro vždy je samý úsmev. Študenti ju všade nasledujú a zbožňujú. V triede je prítomnosť pani Bielikovej vždy cítiť: stále vyžaduje pozornosť, niekedy aj veľmi nezvyklými spôsobmi. Ak je študent nepozorný a vyrušuje, pani Bieliková okamžite rázne zakročí: „Buď ticho, decko!“ alebo „Koho, dočerta, si myslíš, že prerušuješ?“ alebo sa začne vyhrážať, že rebelujúcich študentov postaví do kúta. Avšak ak sa študenti cítia zahanbení alebo v rozpakoch, potľapká ich priateľsky po ramene. Svojich študentov podporuje a vypočuje si ich problémy.

Pani Jančová je mladá učiteľka, ktorá sa tiež o svojich študentov zaujíma. Ako učiteľka si vyžaduje svedomitú plnenie zadaných úloh a verí, že pre učiteľa je dôležité byť správnym vzorom. Správanie pani Bielikovej ju skutočne rozčuľuje a už jej aj zamrmlala zopár nepríjemných komentárov. Pani Jančová sa so svojimi pocitmi voči pani Bielikovej podelila aj v učiteľskej zborovni. Pani Bieliková sa o tomto ohováraní dopytala.

Pani Bieliková a pani Jančová majú triedy vedľa seba a nedokážu sa na seba pozeráť bez gánenia. Každú chvíľu môžu vybuchnúť. Riaditeľ im ponúkol voľbu, buď sa zúčastnia na mediácii alebo to ovplyvní ich hodnotenie. Obidve súhlasili s účasťou na mediačnom stretnutí.

PANI BIELIKOVÁ

Máte skutočne rada tie decká. Myslíte si, že pani Jančová je neistá a neskúsená učiteľka, ktorá by sa mala starať o svoje veci. K študentom príkro rozprávate len vtedy, keď máte pocit, že študent, s ktorým sa tak rozprávate, rozumie takémuto typu rozhovoru. Nie je to vaša chyba, že na začiatku školského roku zástupkyňa umiestnila jej triedu hneď vedľa vašej. Pod týmito grobianskymi manierami ste v skutočnosti dobrosrdečná osoba. Každý to predsa vie!

Veľmi vás hnevá hlavne to, že si pani Jančová myslí, že nie ste vhodným vzorom. V skutočnosti si myslíte, že pani Jančová žiarli na vašu popularitu u študentov a túto žiarlivosť neschvaľujete. Ste plne za mediáciu, pretože vám to dáva príležitosť jej to bez obalu vytmaviť.

PANI BIELIKOVÁ A PANI JANČOVÁ

Pani Bieliková je populárnou, charizmatickou učiteľkou, ktorá sa skutočne o svojich študentov zaujíma. Skoro vždy je samý úsmev. Študenti ju všade nasledujú a zbožňujú. V triede je prítomnosť pani Bielikovej vždy cítiť: Stále vyžaduje pozornosť, niekedy aj veľmi nezvyklými spôsobmi. Ak je študent nepozorný a vyrušuje, pani Bieliková okamžite rázne zakročí: „Buď ticho, decko!“ alebo „Koho, dočerta, si myslíš, že prerušuješ?“ alebo sa začne vyhrážať, že rebelujúcich študentov postaví do kúta. Avšak ak sa študenti cítia zahanbení alebo v rozpakoch, potľapká ich priateľsky po ramene. Svojich študentov podporuje a vypočuje si ich problémy.

Pani Jančová je mladá učiteľka, ktorá sa tiež o svojich študentov zaujíma. Ako učiteľka si vyžaduje svedomitú plnenie zadaných úloh a verí, že pre učiteľa je dôležité byť správnym vzorom. Správanie pani Bielikovej ju skutočne rozčuľuje a už jej aj zamrmlala zopár nepríjemných komentárov. Pani Jančová sa so svojimi pocitmi voči pani Bielikovej podelila aj v učiteľskej zborovni. Pani Bieliková sa o tomto ohováraní dopytala.

Pani Bieliková a pani Jančová majú triedy vedľa seba a nedokážu sa na seba pozeráť bez gánenia. Každú chvíľu môžu vybuchnúť. Riaditeľ im ponúkol voľbu, buď sa zúčastnia na mediácii alebo to ovplyvní ich hodnotenie. Obidve súhlasili s účasťou na mediačnom stretnutí.

PANI JANČOVÁ

Skutočne si myslíte, že pani Bieliková nemá právo používať hanlivý jazyk, keď sa rozpráva so študentmi. Myslíte si, že má prchkú povahu a hrubé spôsoby a je zlým vzorom pre študentov. Keď ste jej povedali, čo si o nej myslíte, bola natoľko drzá, že sa vám vysmiala do tváre. Myslíte si, že ste nemali inú možnosť, než porozprávať sa o jej správaní s inými učiteľmi v zborovni. Celkom vám nie je jasné, prečo sa máte zúčastniť na mediácii spolu s niekým, kto by mal byť riaditeľom disciplinárne potrestaný. Rozhodli ste sa však byť pri tom, aby ste jej ukázali, ako má učiteľský vzor vyzeráť.

DOZOR – ZUZANA

Spolu s Evou mávate dozor podľa dohodnutého rozpisu. Chodíš na dozor vždy, keď sa ti skončí hodina a utekáš na svoju hodinu, keď sa prestávka končí.

Eva miesto toho uteká z hodiny do fajčiarny si zafajčiť a teba tam nechá na celú chodbu samu. Niekedy sa len tak prejde po chodbe a znova zmizne niekde v kabinete. Už si jej to hovorila, ale ona si ťa len vypočula a mávla len tak rukou. Povedala, že to je v pohode.

Keď si na chodbe sama, tak musíš strážiť oveľa väčší priestor a na všetky záťažové situácie si sama. Niekedy nevieš, kde ti hlava stojí a treba riešiť niekoľko situácií naraz. Okrem toho sa vôbec nestíhaš preorientovať z jednej hodiny na druhú a trpia tým aj žiaci.

Ty máš v deň služby 6 hodín a hrozne ťa to vyčerpáva. Nestíhaš si cez prestávky oddýchnuť, lebo dozoruješ aj za Evu. Si na ňu poriadne našťavaná. Potom, keď prídeš domov, si nervózna na vlastné deti a často si to odskáču. Vytočia ťa aj s maličkosťou a potom sa na ne rozkričíš. Strácaš nervy a deň, keď máš dozor, z duše neznášaš.

Hnevá ťa aj to, že nikto z kompetentných proti Eve nezakročí, veď musia vidieť, že je vo fajčiarni miesto na dozore. Niekedy fajčí dokonca aj za zástupkyňou.

DOZOR – EVA

Spolu so Zuzanou mávate dozor podľa dohodnutého rozpisu dozorov. Zuzana je veľmi poctivá a je na dozore každú prestávku od začiatku do konca.

Ty si chodíš niekedy zapáliť jednu do fajčiarny a trochu si oddýchnuť z hodiny. V deň dozoru máš šesť hodín a je to tvoj najťažší deň v týždni. Máš ho s najhoršími triedami a tí ti dávajú poriadne zabrať. Preto si potrebuješ aspoň trochu uľaviť a vyrozprávať sa z toho.

Zuzana ti raz síce hovorila, že by si mala byť na dozore viac, ale zdalo sa ti, že ona to v pohode zvláda. Myslíš si, že máš právo si oddýchnuť a pripraviť sa na druhú hodinu. Nevieš, prečo sa ona sťažuje, veď vidíš, ako sa na chodbe deťom venuje a je tam vždy úplne celú prestávku. Zrejme ju to baví.

A dozor si predsa robíš. Cez krátku prestávku sa poctivo prejdeš po chodbe a skontroluješ, či sa niečo nedeje. Cez veľkú prestávku si normálne na chodbe, len si dofajčíš cigaretu.

Okrem toho nikto sa ťa nepýtal, či chceš robiť dozor práve v deň, keď máš najťažšie hodiny, tak čo. Keď decká prežijú vyučovanie, musia prežiť nejako aj prestávky. Nie si ochotná sa kvôli tomu potrať. Sú dosť samostatné a stačí, keď sa na nich len trochu dohliadne.

PÄŤKA – ANGLIČTINÁRKA

Učíš angličtinu už desať rokov a vždy si sa snažila učiť ju poctivo. Pripravovala si sa na hodiny, vymýšľala cvičenia, aby to žiakov vtiahlo do deja a aj teba to baví, keď vidíš, že ti to žiaci oplácajú tým, že sú v angličtine dobrí.

Vždy boli, samozrejme, v triede aj takí, ktorí boli priemerní a pár takých, čo im jazyky zjavne veľmi nešli. Snažila si sa mať s nimi strpenie, aj keď ťa unavovala pozornosť, ktorú si im musela venovať navyše, aby výrazne nezaostávali za ostatnými.

Ak si videla, že na jazyky niekto nie je, tak si to dokázala vždy tolerovať a snažila si sa, aby mal aspoň odvahu rozprávať s tou slovnou zásobou, ktorú má. Čo však neznášaš je, keď niekto na to má, ty robíš všetko preto, aby vedel a žiak sa nesnaží ani trochu.

A takého teraz máš v triede. Peťo sa sem-tam aj niečo naučí, alebo niečo pochytí z vysielania MTV, ale inak ťa ide z neho poraziť. Vždy sa nejako predriapal do ďalšieho ročníka, ale tento rok ho už ďalej nepustíš.

Chcela si ho viackrát vyskúšať, aby nemusel v poslednom ročníku prepadnúť a opakovať, ale zakaždým, keď mal odpovedať, chýbal. Už s ním viac nervy strácať nebudeš! Nakoniec si oznámila žiakovi, že dostane päťku a bude musieť opakovať. Začal ťa prosiť a vybavovať si lepšiu známku cez svoju triednu, ale už je neskoro. Mal na to celý rok a ty si ho celý čas varovala a robila ústupky.

Nič sa nedá robiť. Ty si spravila, čo bolo v твоich silách, dokonca aj niečo navyše, lebo mal viac možností odpovedať než jeho spolužiaci a nevyužil ich. Musíš byť principiálna – pre každého platia rovnaké podmienky a ako by si vyzerala pred inými žiakmi, keby si mu dala lepšiu známku, ako si naozaj zaslúži. Urobila by si tým zlé meno nielen sama sebe, ale aj škole.

PÄŤKA – TRIEDNA

Si triedna svojej triede od začiatku, ako sú na škole a prirástli ti k srdcu. Vieš, že sú to šikovné a milé decká, aj keď ťa niekedy poriadne potrápia. No brala si triedníctvo s tým, že si vedela, že je to práca navyše. Odmenou ti je to, že sa na teba obracajú, keď majú problémy a delia sa s tebou o svoje úspechy.

Máš v triede aj takých, s ktorými to vôbec nie je ľahké. To je prípad Peťa. Je to šikovný, pekný chlapec, ale škola nie je jeho veľká láska. Veľa chýba, aj keď vyzerá zdravý, neučí sa, aj keď si myslíš, že je šikovný a inteligentný. Časom si zistila, že má vážne rodinné problémy s otcom, ktorý opustil rodinu, niekedy sa vracia a robí konflikty. Posledný rok máš dokonca podozrenie, že Peťo berie drogy, ale nevieš to iste. Spolužiaci v triede sa k tomu vyjadrujú neutrálne, asi tiež presne nevedia.

Tento posledný rok sa Peter naozaj zhoršil a vyvrcholením je, že angličtinárka ho chce nechať prepadnúť. Už si s ňou hovorila, ale bola neústupná a nahnevaná.

Nerozumieš tomu. Niekoľko ročníkov ho nechala prejsť s odretými ušami, a teraz, keď má končiť školu, tak ho nechá prepadnúť. Takto mu pokazí možno celý život. Zničí mu aj tú trochu sebavedomia a sebaúcty, čo má. Okrem toho sa s ním bude musieť angličtinárka trápiť ďalší rok. To sa jej chce? Myslí si, že keď ho takto poníži, tak bude mať angličtinu rád a bude sa učiť?

SLÚŽKA – GRACE

cvičenie
41 |

Pracujete u Eloise a Lewa už dva roky a starať sa o ich dcérku vám nerobí žiaden problém. Sami ste vychovali už tri deti a postihnutú Ramonku vašich zamestnávateľov máte skutočne rada ako vlastnú. S milosťpani ste sa vždy dokázali dohodnúť, ale vždy vás jej uštipačné poznámky hnevali a taktiež vás urážalo, že vás ohovára pred cudzími ľuďmi. V poslednom čase sa to však ešte viac zhoršilo a začínate mať pocit, že jej vadí aj to, že ste černoška. A to už nemiete ďalej znášať. Po tom, ako vám odmietla dovoliť prenocovať na jednu noc manžela a v podstate ho vyhnala do dažďa, už vaša trpezlivosť pretiekla. Po preplakanej noci ste sa rozhodli okamžite odísť, hoci také dobré miesto nebude ľahké zohnať.

- chcete, aby si Eloise odpustila uštipačné poznámky na vašu osobu a aby vás viac neohovárala pred cudzími ľuďmi.
- chcete vysvetlenie, prečo Eloise zrazu prekáža to, že ste černoška.
- chcete, aby bola Eloise ochotnejšia a v prípade núdze vám pomohla.

SLÚŽKA – ELOISE

Ste nešťastná a vonkoncom nie ste so svojim životom spokojná. Dcéрку Ramonu nadovšetko ľúbite, ale bez slúžky Grace by ste si s jej mentálnym postihnutím asi nevedeli dať rady. V súčasnosti vám veľmi vyhovuje, že Grace platíte, aby vám pomáhala. Rozčúľuje vás však jej pomalosť a nesamostatnosť a zopárkrát ste jej to dali patrične najavo. S vašou dcérou Ramonou si však veľmi rozumie a vy by ste jej služby chceli využívať aj naďalej.

Minule za vami prišla s prosbou, či by jej manžel nemohol jednu noc prenocovať vo vašom dome. Boli ste už síce po pár pohárikoch alkoholu a nepočuli ste poriadne, ako dlho by vo vašom dome dotýčny pán ostal a radšej ste jej prosbu zamietli s odôvodnením, že váš dom nie je hotel. A už vonkoncom nechcete, aby sa takéto veci stali pravidlom! Avšak na druhý deň vám Grace povedala, že odchádza a pri odchode ste počuli, ako niekomu v kuchyni hovorí, že takú arogantnú a necitlivú osobu už dávno nestretla. Tak toto si už dovolila priveľa!

- nechcete, aby vás Grace ohovárala pred ostatným personálom.
- nechcete, aby sa z vášho domu stala nocľaháreň.
- chcete, aby Grace u vás naďalej pracovala.
- chcete, aby Grace bola ochotnejšia a samostatnejšie vykonávala príkazy.

FLUSANIE – VLADO

Chodíš do jednej triedy s Ivanom a v poslednom čase ste sa začali viac kamarátiť. Si dobrý žiak a niekedy sa rád baviš na účet druhého. Dnes si mal obzvlášť dobrú náladu a keďže Ivan sedel vo vedľajšom rade, tak si do neho začal strieľať pomarančové šupy. Bolo to počas hodiny a Ivan sa tváril, že sa nič nedeje a len raz tak na pol huby odvrkol: „Daj mi pokoj!“

Možno sa mu to aj páčilo, lebo sa niekedy uhol. Tak si pokračoval vo flusaní a on sa pridala a začal flusať do teba. Bola to celkom sranda, ale Ivana pri tom uvidel učiteľ. Zobral mu flusátko a povedal mu, že po vyučovaní má prísť za ním do kabinetu.

Ivan nič na teba učiteľovi nepovedal, ale po hodine bol na teba strašne nahnevaný a začal ťa obviňovať, že to si ho ty vyprovokoval a kvôli tebe bude mať teraz problém. Ty si mal z toho srandy, veď ste flusali obaja, ale Ivana to ešte viac rozhnevalo a prisahal, že to povie na teba učiteľovi.

To ťa vyplašilo, lebo učiteľ sa pozná s tvojimi rodičmi a tí sú na teba hrozne prísni.

- Nechceš ísť do kabinetu.
- Myslel si, že Ivana to flusanie baví.
- On tvrdí, že ti povedal, že máš prestať, ale tebe sa zdalo, že to hovorí len tak.

FLUSANIE – IVAN

Chodíš do jednej triedy s Vladom a v poslednom čase ste sa viac skamarátili. On ťa z času načas provokuje a robí ti niekedy zle, ale ty mu to toleruješ, lebo chceš ostať jeho kamarátom. Naposledy začal do teba flusať cez hodinu pomarančové šupky, najprv si sa tváril, že nič, lebo si nechcel vyrušovať. Z tejto hodiny a aj z učiteľa máš strach, a preto si ostával radšej ticho. Nakoniec si Vladovi narýchlo, aby ťa učiteľ nepočul, povedal nech prestane. On však neprestal, tak si začal do neho flusať aj ty. Chcel si ho trafiť, aby prestal, a práve vtedy ťa učiteľ uvidel, flusátko ti zobral a povedal, že po hodine máš prísť okamžite do kabinetu.

Celú hodinu si bol ticho, ale keď sa skončila, tak si sa vyrútil na Vladu, že to celé bolo kvôli nemu. Prečo ťa stále otravuje a nedá ti cez hodinu pokoj? Zase je všetko na teba a ty budeš mať z toho problém!

A Vlado sa na tom ešte začal smiať. Tak si mu povedal, že to na neho povieš učiteľovi a hotovo. Teraz ho už kryť nebudeš.

- Nemal sa ti smiať.
- Keď Vladovi raz povieš nech prestane, tak nech prestane.
- Chceš ostať jeho kamarátom.

CÉDEČKO – ANDREA

Prišla si na hodinu a zistila si, že ti zmizol walkman. Začala si ho hľadať, ale práve zazvonilo. Hľadať si však neprestala. Na hodinu prišla už aj učiteľka, ale ty si hľadala naďalej. Chcela si jej povedať, že ti zmizol walkman, ale skôr, ako si to stihla povedať, učiteľka ti pohrozila, že ak si už konečne nesadneš, tak ti dá zápis do triednej knihy.

Bola si nahnevaná a mala si strach, kde ti zmizol walkman. Vtedy ti spolužiačka pošepkala, že ti ho schoval Maroš. To ťa teda pekne našťvalo. Cez ďalšiu prestávku si sa Maroša spýtala, či ti ukradol walkman a on ti povedal, že nie a blbo sa pri tom škeril.

Tak si si počkala, kým sa išiel napiť a zobrala si mu z tašky cédečko. Keď to Maroš zistil, prišiel k tebe a ty si mu povedala, že mu CD vrátiš až vtedy, keď ti on vráti walkman. Nato sa on na teba vrhol a chcel ti CD vytrhnúť z ruky a načapala vás tá istá učiteľka. Povedala, že to medzi sebou musíte okamžite vyriešiť, lebo bude musieť vašej triednej navrhnúť triedne pokarhanie.

- Chceš naspäť svoj walkman.
- CD Marošovi nevrátiš, kým ti nedá walkman.
- Neznášaš, keď ti niekto robí zle a ešte ti aj klame do očí.
- Máš strach, že takto sa ti walkman nevráti, alebo keď sa nájde, tak bude pokazený.
- Chceš, aby ti Maroš povedal, kde je walkman.

CÉDEČKO – MAROŠ

Cez prestávku si spolu s chalanmi vymýšľal, čo by ste komu vyviedli a uvideli ste v Andreinej lavici walkman. Vybrali ste ho odtiaľ a chceli niekam schovať, keď zrazu prišla učiteľka. Rýchlo ste si posadali a walkman ste si posielali po chalanoch ďalej od Andreinej lavice. Walkman si nezobral ty, ale bol si v partii, ktorá to urobila. Keď ste ho posielali ďalej, išiel aj cez teba, ale ty si ho podal ďalšiemu spolužiakovi, takže teraz nevieš kde je.

Andrea hľadala walkman a pokračovala aj po zvonení, až kým jej učiteľka povedala, nech si sadne.

Po hodine ťa Andrea prišla obviňovať z toho, že si jej ho ukradol. To však nie je pravda, lebo to boli chalani a ty si len bol pri tom a posielal ho ďalej.

Potom si sa išiel napiť a videl si, ako ti Andrea berie z tašky tvoje CD. Kým si jej v tom stihol zabrániť, už ho mala a nechcela ti ho dať. To ťa pekne našťvalo a chcel si jej ho vytrhnúť z ruky.

Pri tom vás chytila učiteľka a povedala, že nech to medzi sebou okamžite vyriešite, lebo dá vašej triednej návrh na triedne pokarhanie.

- Chceš, aby ti vrátila tvoje CD.
- Je ti trápne nažalovať chalanov.
- Nechceš, aby ťa pokladala za zlodca, lebo ty si nič neukradol.
- Keď ti vráti CD, povieš jej ako to bolo.

ČAPICA – ONDREJ

Stál si na chodbe a mal si super šiltovku. Zrazu išiel okolo Tomáš z vedľajšej triedy a tak ťa pleskol po hlave, že ti šiltovka spadla na zem. Ty si mu akurát stihol povedať, nech prestane, ale on už utekal ďalej a rehotal sa. Je o dosť väčší od teba, tak si za ním neutekal.

Bol si pekne nahnevaný, lebo takéto veci ti robil už viackrát a teba to otravuje. A tak si jeho spolužiakom povedal, že Tomášovi sa páči jedna učiteľka a že je do nej zamilovaný. Spolužiaci sa, samozrejme, rehotali, ale ty si to povedal tak dôveryhodne (že to vieš od jeho sestry), že sa spolužiaci celý deň Tomášovi vysmievali a dobre sa na tom zabávali.

Poobede si sa dopyčul, že si ťa Tomáš na pred školou počká a zbije ťa. Preto si radšej išiel za mediátorom, aby ti pomohol situáciu vyriešiť.

- Nechceš, aby ťa Tomáš stále búchal a robil ti zle.
- Nechceš sa s ním biť, lebo je silnejší.
- Nevieš, ako sa inak brániť, tak si si musel na neho niečo vymyslieť.

ČAPICA – TOMÁŠ

Išiel si po chodbe a stál tam ten malý Ondrej z vedľajšej triedy. Tak si mu zo srandy pleskol po hlave, že mu zošuchneš šiltovku do očí. Len tak z roztopaše. Čapica mu síce padla až na zem, ale predsa nič hrozné sa nestalo.

Poobede sa ti chalani začali rehotať a robili na teba všelijaké ksichty. Keď si sa ich vypytoval, čo sa deje, oni sa veľmi významne tvárili, navzájom si niečo šuškali a ďalej sa na tebe rehotali. Trvalo to celý deň a postupne si začal chápať, že sa bavia na tom, že miluješ jednu učiteľku zo školy.

To ťa tak nahnevalo, že chalani museli povedať, odkiaľ to vedia. No, samozrejme, ten krpec Ondro! Zbil by si ho na fleku, keby bol po ruke! Potom ťa oslovil starší spolužiak, či by si sa s Ondrom nestretol na mediácii, aby ste vyriešili váš spor.

- Neznášaš ohováračky a klamstvá – toto si nikto k tebe nebude dovoľovať!
- Nikdy ti nenapadlo, že by to Ondrej mohol brať inak ako randu – no trochu to je možné, že by mu tvoje búchanie po hlave mohlo vadiť.
- Chceš, aby ťa neohováral.

TY DNES ALE VYZERÁŠ! – JANA

Prišla si do školy a máš celkom nové tričko. Si zvedavá, čo tvoje kamošky na neho povedia. Stretla si Martinu a začali ste sa spolu rozprávať. Počas rozhovoru ti povedala, že máš super tričko. Potešila si sa, že sa jej páči, lebo má dosť vyhraný vkus a často kritizuje iné baby, keď majú niečo hrozné oblečené.

Hneď, ako ste skončili rozhovor, si videla, že išla k druhým babám a strašne pred nimi ohŕňala nos nad tvojím tričkom.

Odvtedy sa s ňou nebavíš a odmietaš s ňou sedieť.

- Si strašne nahnevaná, dotklo sa ťa to.
- Chcela by si, aby ti to povedala do očí a nie poza chrbát.
- Neznášaš, keď ťa pred druhými kritizujú a nepovedia to tebe.

TY DNES ALE VYZERÁŠ! – MARTINA

Rozprávala si sa s Janou a zrak ti padol na jej tričko. Celkom sa ti páčilo, len na rukáve mala hroznú ružovú kvetinku, ktorá sa k nemu nehodila. Tričko si jej pochválila, ale nechcela si ju zahanbiť s tou smiešnou kvetinkou, tak si jej nič nepovedala. Vieš, že ona je na také veci citlivka a nechceš sa s ňou pohádať. Tá kvetinka bola taká hrozná, že ti bolo trápne jej to povedať do očí. Ty by si si také tričko do školy nikdy neobliekla. Skrátka trapas.

Keď ste rozhovor skončili, hneď si stretla druhé spolužiačky a nevydržala si a musela si im o tej „fantastickej“ ružičke na Janinom tričku povedať.

Jana sa teraz s tebou nebaví a dokonca s tebou nechce ani sedieť. To ťa poriadne hnevá, lebo ti nie je jasné, kvôli čomu to je. Možno kvôli tej ružičke, ale to je predsa nepodstatná vec.

- Nechcela si ohovárať.
- Bolo ti trápne povedať jej to do očí.
- Nevedela si, že sa jej to tak dotkne.
- Uznávaš, že si bola možno zlomyseľná.

DOTAZNÍK KONFLIKTOV

Cieľom tohto dotazníka je urobiť prehľad, aké konflikty vo vašej škole najčastejšie zažíváš a ako ich riešiš. Nejde o to, či si myslíš, že ich riešiš dobre alebo zle. Chceme, aby si si urobil inventúru konfliktov a prehľad o tom, ako to naozaj je.

Skús odpovedať podľa pravdy, spomenúť si, čo všetko by si mohol pokladať za konflikt a priradiť ho do nasledujúcich kategórií. Dotazník je anonymný.

1. Aké typy konfliktov si za posledný týždeň v škole zažil?

Napiš do jednotlivých štvorčekov pri jednotlivých typoch konfliktov číslo podľa toho, koľkokrát si sa do takého konfliktu za posledný týždeň dostal v triede alebo v škole medzi tvojimi spolužiakmi...

- A) **Ohováranie** (ona povedala/on povedal) – niekto ma ohováral, rozprával niečo o mne, čo sa mi nepáčilo – bolo to útočné, nepravdivé alebo posmešné. ☐
- B) **Slovné hádky** – mal som nedorozumenia, rozdielny názor, nesúhlasil som s druhým a nevedeli sme sa dohodnúť... ☐
- C) **Správanie v triede** – vyrušoval ma počas hodiny, posielal mi lístочки, drgal do mňa, stále mi niečo hovoril, chcel opisovať... ☐
- D) **Obťažovanie** – zazeral na mňa, napádal ma slovné, nadával mi, posmieval sa mi, ukazoval mi neslušné gestá, šikanoval ma... ☐
- E) **Žiarlivosť** – na spolužakov, kamarátov pri úspechoch v škole alebo mimo školy, žiarlivosť, že sa viac kamaráti s druhým ako so mnou... ☐
- F) **Bitka alebo očakávaná bitka** – zbil ma, dal mi facku, udel mi, alebo sa mi vyhrážal, že ma zbije. ☐
- G) **Vniknutie do súkromia** – ukradol mi niečo, požičal si niečo bez dovoľenia, alebo dal niekomu telefónne číslo bez pýtania, zjedol mi desiatu... ☐
- H) **Chodenie chlapcov s dievčatami** – prebral mi priateľa, priateľku, pohádali sme sa o neho/o ňu, pohádali sme sa, lebo žiarli, žiarlim... ☐
- I) **Medziskupinové konflikty** – posmievali sa mi, nadávali mi, za to, že som Maďar, Cigán, Žid, skín, anarchista, že som bifloš, že som feťák, záškolák, veriaci – za to, že patríam do nejakej skupiny ľudí... alebo ja som sa posmieval niekomu, za to že je... ☐
- J) **Teritoriálne spory** – spory týkajúce sa privlastnenia teritória – na výlete hádky o posteľ v chate, kto kde bude sedieť na začiatku školského roku alebo v kine, kto sa ako rozťahuje v lavici, obsadil mi vešiak v šatni, skrinku na topánky... ☐
- K) **Triedne alebo skupinové rozhodovania** – ako minieme vyzbierané peniaze na stužkovú, na výlet, kto bude reprezentovať triedu v školskej alebo mimoškolskej akcii, kedy, kde a za akých podmienok urobíme oslavu... ☐
- L) **Iné** – popíš, prosím ťa, čo to bolo: ☐

2. Priradiť písmená typov konfliktov, ktoré si zaznačil na predchádzajúcej strane k typu reakcie, ktorý si pri ňom použil.

A) Ohováranie – B) Slovné hádky – C) Správanie v triede – D) Obťažovanie – E) Žiarlivosť – F) Bitka, očakávaná bitka – G) Vniknutie do súkromia – H) Chodenie chlapcov s dievčatami – I) Medziskupinové konflikty – J) Teritoriálne spory – K) Triedne alebo skupinové rozhodovanie – L) Iné.

1. Pohádali sme sa, nadávali si, urážali sa.
2. Riešili sme to diskusiou, presviedčali sme sa, ale dohodli sa, vzájomne sa rešpektujeme.
3. Jeden ustúpil. Druhý získal to, čo chcel.
4. Tvárili sme sa, že žiadny konflikt nie je, ale pritom som sa na neho/ na ňu/ na seba hneval – urazili sme sa na seba, nerozprávame sa, ignorujeme sa.
5. Dal som, dostal som facku, drgali sme sa, pobili sme sa.
6. Potrestal som druhého tak, že som mu nepožičal nejakú vec, odsadol som si, nedal som odpísať...
7. Išli sme za kamarátom, aby nás rozsúdil.
8. Išli sme za učiteľom, aby nás rozsúdil.
9. Išli sme za rodičom, aby nás rozsúdil.
10. Inak – uveď príklad...

3. Predstav si, teraz tie konflikty, ktoré sa ti nepodarilo vyriešiť tak, aby si bol spokojný a myslíš si, že sa to mohlo riešiť lepšie. Ak by si sa mohol obrátiť na niekoho z tvojich spolužiakov zo školy, ktorí absolvovali výcvik v riešení konfliktov s tým, či by ti pomohol tento konflikt vyriešiť...

Zaškrtnite, ako by si reagoval. Môže byť aj viac odpovedí, ktoré vystihujú to, čo si myslíš, ale maximálne 5.

☐

Nemám problém sa zveriť druhému, ak neviem, ako mám riešiť konflikt.

☐

Svoje veci si chcem riešiť sám, druhých do toho nič.

☐

Prečo nie. Možno nezaujatý pohľad by pomohol vec vyriešiť.

☐

Nechcem do svojich problémov zaťahovať ďalších ľudí, bolo by to ešte komplikovanejšie.

☐

Musel by som si byť istý, že mi vie poradiť a pochybujem, že by to mohol niekto z mojich spolužiakov.

☐

Išiel by som len vtedy, keby som vedel, že to nepovie celej škole.

☐

Odmietol by som to, lebo nechcem mať pocit, že si neviem poradiť sám.

☐

Musel by to byť niekto dospelý a profesionál.

☐

Bol by som rád, že mi konečne niekto pomôže.

☐

Považujem to za totálnu blbosť, hovoriť niekomu svoje problémy, ak ho nepoznám.

☐

Bol by som v rozpakoch, ale skúsil by som to, veď nemám čo stratiť.

☐

To je strata času.

☐

Čo keď mi ho nepomôže vyriešiť, ale naopak ho prehĺbi?

☐

Nešiel by som, lebo by si ostatní mohli myslieť, že som slaboch a žalobaba.

☐

Išiel by som za ním, ak by to bol spolužiak.

☐

Ak by to bola učiteľka alebo učiteľ, nešiel by som.

Radšej požiadam o pomoc svojho kamaráta.

☐

Radšej požiadam o pomoc niekoho mimo školy.

☐

Išiel by som za ním len vtedy, ak by som vedel, že mi môže pomôcť.

☐

Aj by som to prijal, ale hanbím sa.

☐

Poviem staršiemu kamarátovi a ten ho zbije.

☐

Iný názor:

ROZDELENIE PEŇAZÍ

Vaša trieda dostala 100 000 korún od otca vášho spolužiaka. Máte sa rozhodnúť, ako ich miniete. Musíte si vybrať jednu z uvedených možností. Peniaze nie je možné rozdeliť medzi dve alebo viac ponúk, každá z nich vyžaduje celú sumu. Pokiaľ skupina nedospeje k dohode o tom, na čo je treba vynaložiť peniaze, celá suma sa musí vrátiť darcovi.

Možnosti:

1. Celá trieda pôjde na týždenný výlet k moru. V mieste ubytovania je bazén, kino, hracie automaty, kolotoče, vodný park s tobogánmi a ďalšie atrakcie.
2. Peniaze budú určené pre organizáciu, ktorá sa zaoberá záchranou opustených a týraných zvierat.
3. Každý žiak z triedy dostane týždenne 100 korún, pokiaľ sa peniaze nevyčerpajú.
4. Vybavíte triedu elektronikou – televízorom, kamerou, videom, hi-fi vežou, aby ste si mohli púšťať v triede hudbu a natáčať videofilmy o vašich spolužiakoch.
5. Pozvete vašu obľúbenú skupinu, aby urobila koncert v škole.
6. Sumu dáte na vylepšenie školského dvora o nové basketbalové koše, skejtové a korčuľarske prekážky a ďalšie športové potreby podľa vášho želania.

MEDIAČNÉ STRETNUTIE

Úvod mediácie

Povedzte stranám:

- čo je úlohou mediátora.
- akými krokmi budete viesť stretnutie,
- dohodnite sa s nimi na pravidle neskákania do reči
- povedzte im, že stretnutie je dôverné
- a aby hovorili pravdu
- dohodnite sa s nimi na dĺžke stretnutia

Rekonštrukcia sporu

Dohodnite sa so stranami, ktorá bude hovoriť prvá.

Vypočujte si jednu stranu:

- píšete si poznámky
- pýtajte sa jej doplňujúce otázky
- sťažnosti strany preformulujte na jej záujmy
- zhrňte to, čo povedala.

Potom si vypočujte aj druhú stranu.

Definovanie sporu

Pomenujte, čo majú strany spoločné a ktoré veci chcú spolu riešiť.

Dohodnite sa s nimi, ktorú vec chcú riešiť ako prvú.

Tvorba možností riešenia konfliktu

- navrhnete stranám, aby dávali návrhy riešení na jednotlivé sporné body.
- pomáhajte im spolu vyjednávať.
- ústretové kroky sumarizujte a zvýrazňujte.
- pýtajte sa strán, čo sa im na návrhu druhej strany páči a čo sa im nepáči a prečo.
- spájajte z návrhov oboch strán možné riešenia.
- ak sa vám podarí k jednému bodu urobiť dohodu, prejdite k druhému bodu.

Napísanie dohody a záver mediácie

Naformulujte návrh dohody. Ak strany s ňou súhlasia, dajte im ju podpísať.

Oceňte strany za ich ústretovosť a rozlúčte sa s nimi.

MEDIAČNÁ INTERVENCIA V AKÚTNEJ SITUÁCII

Tento postup je inšpirovaný Community Boards of San Francisco

Úvod

1. Zastavte bitku, hádku – vystúpte medzi sporiace sa strany a oddel'te ich od seba, zabráňte im, aby pokračovali v bitke alebo hádke.
2. Spýtajte sa strán, či chcú riešiť ich problém. Ak áno povedzte im, že vy im ho pomôžete vyriešiť.
3. Ak sa bili alebo hádali na chodbe, nájdite si pokojnejšie miesto, kde sa môžete s nimi porozprávať. Ak je to počas hodiny, dohodnite sa s nimi, že to spolu urovnáte cez prestávku a ak je to nevyhnutné, riešte s nimi ich spor počas hodiny. Žiakov zamestnajte a bokom od triedy alebo na chodbe za dverami s nimi začnite riešiť ich konflikt.
4. Vysvetlite im 4 pravidiel a získajte ich súhlas s nimi:
 - chceme riešiť náš konflikt
 - nenadáваме si, neobviňujeme sa
 - neskáčeme si do reči
 - budeme hovoriť pravdu.

Počúvanie

5. Navrhните jednej zo strán, nech začne hovoriť ako prvá. Spýtajte sa prvej strany, čo sa stalo a ako sa cíti. Aktívne jej pomáhajte sformulovať aj priebeh konfliktu aj jej pocity.
6. Zopakujte, čo povedala prvá strana a zdôraznite kľúčové momenty a jej pocity.
7. Opýtajte sa druhej strany, čo sa stalo a ako sa cíti. Aktívne jej pomáhajte sformulovať, čo sa stalo a aké má pocity.
8. Zopakujte, čo povedala druhá strana a zdôraznite kľúčové momenty a jej pocity.

Riešenie

9. Spýtajte sa najprv prvej a potom aj druhej strany, čo navrhujú urobiť, aby sa vyriešil ich konflikt.
10. Spýtajte sa najprv prvej a potom druhej strany, čo by mali urobiť nabudúce inak, ak by sa medzi nimi objavil podobný problém.
11. Dohodnite so stranami také návrhy riešení, ktoré by boli pre obe prijateľné – ak to nepôjde rýchlo, dohodnite s nimi prímerie, kým si nebudete môcť s nimi v najbližšom možnom čase v pokoji sadnúť na regulárnu mediáciu.
12. Po dosiahnutí dohody obom stranám zagratulujte – podajte im ruky a pochváľte ich, že sa spolu vedeli dohodnúť.
13. Spýtajte sa ich, či v budúcnosti, keď budú mať nejaký problém, by sa boli ochotní v trojici zase stretnúť.

KRIVKA ROZVOJA KONFLIKTU

cvičenia
5 | 6

